

M.T.I.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda. Budapest, I. Fém-utca 5-7. Telefon: 159-490, 359-590

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.

m t i b e l f ö l d i h i r e k

1966. január 18.

bb. 1. rendelkezés szakosított tantervű osztályok szervezéséről és működéséről

i vt/tné/zs/gy/cz

1966. január 18.

a művelődésügyi miniszter rendelkezésben szabályozta a szakosított tantervű általános iskolai osztályok, gimnáziumok, továbbá gimnáziumi osztályok szervezését és működését.

a rendelkezés kimondja, hogy a tanulók egyes tantárgyak iránti fokozottabb érdeklődésének kielégítésére, képességeik kibontakoztatására az általános iskolákban és a gimnáziumokban különleges tanterv alapján működő, szakosított osztályok szervezhetők, ezekben csak pedagógiai főiskolát, egyetemet végzett nagy gyakorlattal rendelkező pedagógusok taníthatnak.

a kezdő évfolyamokba elsősorban a kijelölt iskoláztatási körzetből jelentkező tanulókat kell felvenni, gimnáziumi szakosított tantervű osztályba jelentkező fiatalok felvételi beszélgetésen vesznek részt, a gimnázium igazgatója - a művelődésügyi osztály jóváhagyásával - írásbeli feladatot is kitűzhet szakosított tantervű osztályba pályázó és a gimnázium körzetébe tartozó általános iskolák VIII. osztályos tanulói számára, ebben az esetben a pályázókat az elért eredménynek megfelelően, felvételi beszélgetés nélkül lehet felvenni.

matematikai osztályokba a kiemelkedő matematikai tehetségű tanulókat felvételi vizsga alapján választják ki, a vizsgán a jelentkezők feladatmegoldó és gondolkodó képességét, valamint a matematikai ismeretek alkalmazásában való jártasságát vizsgálják. ha a szakosított osztályba jelentkező fiatal a szaknak megfelelő országos, megyei, vagy járási tanulmányi versenyen díjat nyert, a felvételnél előnyben kell részesíteni.

/folyt. köv./

bb. 1./rendelkezés.... 1. folyt./ gy

általános iskolai osztályból a tanév elején átléphet a szakosított tantervű osztály magasabb évfolyamába a tanuló, sikeres külömbözeti vizsga alapján, a szülő kérésére. ugyancsak a szülő kérésére bármikor - feltétel nélkül - át lehet lépni szakosított tantervű osztályból általános tantervű osztályba. az a diák, aki a szakosított tantervű osztály magasabb követelményének nem felel meg, a szülővel történt előzetes megbeszélés után áthelyezhető általános tantervű osztályba. ha a tanuló szakosított tantervű tárgyból a tanév végén elégtelen osztályzatot kapott, tanulmányait általános tantervű osztályban akkor is folytathatja, ha a rendtartásban előírt módon és időben az adott osztály normál tantervű anyagából tesz eredményes javító vizsgát.

a gimnáziumi szakosított tantervű osztályokban a szakosított tantárgyból /tárgykból/ kötelező az érettségi./mti/

bb. 2. tudományos kutatócsoportok egyetemi hallgatókból

i fe/tm/zs/gy/cz

1966. január 18.

az eötvös Loránd tudományegyetem jogi karának tanszékei mellett a hallgatók részvételével több tudományos kutatócsoport alakult. a statisztikai tanszék mellett működő kriminológiai csoport tagjai például a büntetett előéletű fiatalok utógondozásával foglalkoznak, s egyebek közt környezettanulmányok, felmérések alapján tájékoznak a büntetésüket letöltötték életkörülményeiről.

a politikai gazdaságtani tanszék kutató csoportjai a mezőgazdaság gépesítésének ütemét és az állami vállalatoknál alkalmazott anyagi ösztönzés módszereit vizsgálják. fontos kérdéseket tanulmányoznak az egyetemi hallgatók a polgári jogi tanszék kutató közösségében is. számba veszik a termelési szerződésekkel összefüggő jogi problémákat és felkutatják a gazdasági vonatkozású jogi munkákat. a büntető tanszék ifjú tudományos munkásai a bűntények körülményeinek felderítéséhez használt technikai eszközök alkalmazásával ismerkednek./mti/

-2-

bb. 3. zöldel a saláta a mátra alji kertészetekben - március derekán szállítják a primórt

vid ká/tr/gy/bs

1966. január 18.

heves megye szántóföldjeit vastag hótakaró borítja, de a közös gazdaságok kertészeiben már megkezdődtek a tavaszt idéző munkák. a szaporítóházakban, hollandi ágyakban mintegy 14 000 holdra nevelik a palántákat. az üvegházakban szépen fejlődnek a primőrök. a gyöngyöshalászi győzelem termelészövetkezet kertészetében már zöldel a saláta az üveg alatt. a tervek szerint március derekán mintegy háromszázezer fej salátát szállítanak piacra. a hatvani Lenin termelészövetkezetben nyolcezer tő paradicsom és tízezer tő paprika zöldel. a mátra-alji kertészetek márciustól kezdve folyamatosan szállítanak karalábét, salátát, zöldbogyót, zöldbogyót majd paradicsomot./mti/

bb. 4. albinó vaddisznókra lesnek a bakonyban

vid ká/tr/gy/bs

1966. január 18.

a bőséges makktermés és a feltöltött etetők visszacsalogatták a bakony sűrű erdőseibe a vaddisznókat. különösen a magasabb, csendesebb részeken tanyáznak nagy számban. a farkasgyepű határában több mint százat számlált meg a körzeti erdész. a most kezdődő vadászat érdekes, izgalmas mozzanata lesz a környéken csatangoló két albinó vaddisznó elejtése./mti/

bb. 5. csonttollu madarak inváziója a balaton vidékén

vid ká/tr/gy/bs

1966. január 18.

az északi vidékekről érkezett csonttollu madarak valósággal ellepték a balaton északi partját. a seregélyekhez hasonló nagy rajokban röpködnek élelemszerző utjaikon. a balaton vidékén ritka madarak a cserjésekben, a kopár területek bokrain telepedtek meg és többnyire csipkebogyóval táplálkoznak./mti/

-3-

bb. 6. tíz fokos fagyban is elégedetten kelepelnek a mecseki golyák

vid ká/sk/gy/bs

1966. január 18.

a misina erdős lejtőjén fekvő mecseki állatkertben különleges intézkedések történtek a hőérzékeny állatok védelmére. a kis ragadozók ketreceit ötletes módon „téliestítették”, a pécsi kertészeti és parképítő vállalatától 40 - pillanatnyilag használaton kívül levő - melegágyi ablakot kértek kölcsön, s ezekkel takarták be a ketrecek tetejét és északi oldalát. a mecseki állatkertben „vendégeskedik”, három golya is. az állatkert szakemberei öt éve kísérleteznek a madarak szabadban való átteleltetésével. bebizonyosodott, hogy megfelelő táplálkozás esetén jól bírják a zord időjárást. számos megfigyelés tanúsítja, hogy a golyák nem hőérzékenyek, tehát nem a hideg, hanem a táplálékhiány miatt vándorolnak el ősszel. a legnagyobb hidegben is, ha süt a nap, vidáman ugrándoznak a szabadban, sőt előfordult, hogy 10 fokos fagyban elégedetten kelepeltek a jóllakott madarak./mti/

bb. 7. shaw színjáték a katona józsef színházban

1 s/gg/fm/gy/cz

1966. január 18.

a katona józsef színházban házi főpróbát tartottak az 1966. évi első premier-darabból: a január 21-én bemutatásra kerülő háromfelvonásos shaw színjátékból. „a szerelem ára”, című darabot néhány évvel ezelőtt már nagy sikerrel játszották a nemzeti színházban.

az előadást both béla rendezte, a darabhoz bakó józsef tervezte a díszleteket, a kosztümöket pedig schäffer judit tervei alapján készítették el. a színjáték főszereplői törőcsik mari, balázs samu, sztankay istván és major tamás./mti/

..

-4-

bb. 8. mikroklíma vizsgálatok a hortobágyon

vid ká/tr/gy/bs

1966. január 18.

a debreceni kossuth lajos tudományegyetem meteorológiai intézete a nyáron mikroklíma vizsgálatokat folytatott a hortobágyon. a mérési adatokat most a téli hónapokban dolgozzák fel. a meteorológusok a műszereket olyan területeken helyezték el, amelyek megbontatlan ősi terepnek tekinthetők. a kutatások választ adnak arra, hogy milyen volt az eredeti puszta mikroklímája, a szikes, zsombékos területek páratartalma, milyen a talajok vízgazdálkodása, hogyan alakul a hőmérséklet. az idén a vizsgálatokat kiterjesztik a már művelés alatt álló pusztai területekre is, hogy megállapíthassák: a gazdálkodás milyen mértékben javította, változtatta meg a hortobágy mikroklímáját./mti/

..

-5-

bb 9. magyar zeneművészek vietnamban - németh amadé nyilatkozata

i áe/sk-Lm fm

1966. január 18.

németh amadé, az állami operaház karmestere és balássy László költő a napokban hazaérkezett a vietnami demokratikus köztársaságból, ahol két hetet töltöttek. németh amadé már másodízben járt a távoli országban. mostani utazásának tapasztalatairól, élményeiről beszámolt az mti munkatársának.

- régóta foglalkoztat a délkelet-ázsiai népek, első-sorban vietnam zenéje, amelynek dallamvilága, ritmusszerkezete sok rokonzást mutat a magyar népzenevel. már első utamról is sok zenei anyagot hoztam magammal és személyes ismeretéseket is kötöttem az ottani zenei élet több képviselőjével. most, csaknem hat év után, nagy örömmel tettünk eleget a meghívásnak, amely lehetővé tette, hogy ismét a helyszínen tanulmányozzuk a baráti ország zenei életét, amely a háborus viszonyok között is igen élénk és az elmúlt években is sokat fejlődött. megszületett például az első vietnami nemzeti opera, do-nhuan zeneszerző alkotása. ennek előadása és a szerzővel való megismerkedés emlékezetes élmény marad a számomra: nagykulturájú, invenciózus muzsikust ismerhettem meg az ő személyében és sok más ottani művész-kollegában. tapasztaltuk, hogy ezek a többnyire európai iskolázottságú zenészek milyen mély művészettel ötvözik a nemzeti hagyományokat a klasszikus nyugati zene eredményeivel, s művészetüket harcoló népiük szolgálatába állítják. az állami filharmónia tagjai például 15-20 tagú csoportokban, rendszeresen felkeresik a hadsereg veszélyeztetett területén levő alakulatait. mi is jártunk tianh hoaban, ahol magyar segítséggel épült fel egy villamos erőmű, amelyet a várossal együtt tönkretettek az amerikai bombázók. a filharmónia tagjai az ország különböző részein lezajlott turnéikról gyűltek össze január 5-én a hanoi nemzeti színházban megtartott koncertre, ahol én vezényeltem több vietnami szerző szimfonikus művét. ezen a hangversenyen előadtuk azt a dalciklust is, amelyet balássy Lászlóval közösen ho si minh börtönnaplójának négy verséből dolgoztunk fel. „dalok vietnamból”, címmel bemutattuk a balássy szövegére és az én megzenésítésében készült műveket is, amelyeket egy nálunk tanult tehetséges énekes adott elő.

/folyt.köv./

8.35/a

- 6 -

bb 9. /magyar zeneművészek...1.folyt./Lm

Legnagyobb élményünk volt, hogy fogadott minket ho si minh, aki csaknem háromnegyed órán át beszélgetett velünk. mély benyomást tett ránk, hogy a nagykulturájú elnök a súlyos háborus gondok közepette is milyen élénk érdeklődéssel, nagy hozzáértéssel figyeli, támogatja a művészeteket, s nagy elismerés volt számunkra, amikor megjegyezte, hogy veszély idején ismerni meg az igazi barátot. hosszasan beszélgettünk to-hauval, a vietnami dolgozók pártja központi bizottságának titkárával is, aki egyben a legnagyobb élő vietnami költő.

■ úgy érezzük, hogy látogatásunk tapasztalatai felvértezték minket arra, hogy a magunk munkaterületén mi is erősítsük a távoli néphez fűződő baráti szálakat. balássy László egész antológiára való anyagot hozott magával az újabb vietnami költészetből. - reméljük mód lesz arra, hogy a magyar olvasókhoz is eljusson. én magam ismét sok zenei felvételt, partitúrát hoztam magammal, amelyet felhasználok arra, hogy mind szélesebb körben ismertessem meg egy rokonszenves nép művészetét./mti/

..-

bb 10. másfél milliárd köbméter földgázt hasznosítanak az idén - újabb városokat és üzemeket kapcsolnak be a földgázellátásba - 200 000 új propán-bután gázfogyasztó

1 szf/gk-Lm vg

1966. január 18.

a földgázipar 1966-ban minden eddiginél erőteljesebben fejlődik. az országos kőolaj- és gázipari tröszt tavaly 900 millió köbméter földgázt irányzott elő hasznosításra, ezzel szemben tervét teljesítve 920 millió köbmétert értékesített. az idén 1 milliárd 300 millió köbméterben szabták meg az évi áruterelési tervet. a romániából távvezetéken importált és a tiszai vegyikombinátban műtrágyagyártásra használt 200 millió köbméter földgázzal együtt 1966-ban a gázipar összesen másfél milliárd köbméter földgázt bocsát a népgazdaság rendelkezésére a hatalmas földgáz mennyiség lehetővé teszi, hogy újabb városokat, üzemeket kapcsolhassanak be a nagy fűtőértékű, gazdaságos tüzelőanyaggal való ellátásba.

az év derekára elkészül a békés megyei gázvezeték kiinduló, dunaujvárosba tartó gázvezeték, amelynek építését tavaly kezdték el. az új távvezetéken a dunai vasmű kohászatban az év második felében megkezdik a földgáztüzelést.

/folyt.köv./

8.55/a

- 7 -

bb 10. /másfél milliárd....1. folyt./-lm

az év vége felé a székesfehérvárig már kiépített vezetékét meghosszabbítják pétagig, s a péti nitrogénművekbe is bevezetik a földgázt, műtrágyagyártásra. a fejlesztés másik új területét szegedet és környékét jelölték ki, ahol az üllési és algyői kutak földgázát hasznosítják. a vidéki városok közül szegednek jut a legtöbb földgázberuházás. a szegedi gázmű már korábban megkezdett átalakítását befejezik és a városban végleg beszüntetik a szénből való gázgyártást. a belső gázvezetékrendszer lényegesen bővítik és számos üzemet, intézményt kapcsolnak be a gázhálózatba. megkapja a gázt üzemi célra az ujszegedi kenderfonó, a paprikafeldolgozó vállalat, az ecset- és sóprűgyár, az alföldi butorgyár, ellátják vele a máv-igazgatóságot, a vasuti nagytárolást, a postát, a kórházat. a szeged környéki földgázból hűtőházak helyreállítására is jut. az algyői gázmezőről ebbe a városba is még az idén kiépítik a távvezetékét és a most készülő alföldi finomkerámiagyár kemencéit földgáztüzelésre rendezik be.

a nagy építési feladatok lebonyolítására erősen fejlesztik a két regionális szerelő-szolgáltató szervezet, a nagykanizsai dunántúli gázszerelő és szolgáltató vállalatot, valamint a hajdusoboszlói tiszántúli gázszerelő és szolgáltató vállalatot. már a múlt évben árokásó gépekkel szerelték fel őket, az idén pedig tovább folytatják gépesítésüket, hogy gyors ütemben építhessék a földgáztávvezetésekről leágazó elosztó csőhálózatot. a tiszántúli vállalat, amely tavalyi háromnegyed millió forintos elosztó-vezeték-építési tervét ötmillió forintba teljesítette, az idén 20 millió forint értékű építési feladatot kapott.

budapesten ugyancsak erőteljesen folytatják a „földgázosítást”, a fővárosi gázművek tomcsányi uti telepén új földgázbontó berendezéseket építenek, ezekben a földgázból városi gázt állítanak elő. az idén a budapest ellátására szolgáló gáznak több mint egyharmadát már földgázból csinálják.

a lakosság ellátása szempontjából kiemelkedő jelentőségű a propán-butángáz ellátás nagyarányú bővítése. most, hogy a hajdusoboszlói földgázüzem hozzáfogott a propán-butángáz leválasztáshoz, az áfor megkezdte azoknak a fogyasztóknak az ellátását töltött palackkal, akiknek a múlt évben kiadták az előzetes bekapcsolási engedélyt és felszerelték őket gáztűzhellyel. az első negyedévben 50 000 ilyen új fogyasztó kapja meg a propán-butángázt, a második negyedévben pedig másik 50 000. a második félévben ismét 100 000 propán-butángáz engedélyt adnak ki.

az országos kőolaj- és gázipari tröszt több mint fél milliárd forintot fordít az idén földgázberuházásokra, távvezetékek és egyéb berendezési tárgyak építésére, beszerzésére./mti/

9.07/a

- 8 -

bb 11. a műszaki intézkedési tervek megvalósítása az idén 30 millió forintos megtakarítást tesz lehetővé a diósgyőri kohászatban

vid lk szb ki

1966. január 18.

a lenin kohászati művekben a már összeállított és részleteiben is kidolgozott műszaki intézkedési tervek megvalósításával az idén 30 millió forintot akarnak megtakarítani. a gyár részlegek szerint pontosan meghatározott terv több mint 30 olyan fontos tétel tartalmaz, amelyek a korábbi műszaki fejlesztési, kísérleti-kutatási eredményeket hasznosítják, illetve az idén alkalmazásra kerülő új eljárások előnyeit veszik számításba. a nagyolvasztóknál a fuvészél hőmérsékletének növelésével, valamint az ércdarabosítvány nagyobb mérvű használatával a fajlagos imporkoksz fogyasztást kívánják csökkenteni. a martin-acélműben a kemencék javításához a hazai dolomit nagyobb mennyiségű igénybevételevel a külföldi beszerzésű magnezit felhasználása lesz kevesebb. csupán ezek megvalósításával több mint hat millió forint haszonra számíthatnak.

az ideitervekben szerephez jut már a kibernetika is. az elektronikus gépek számítása alapján a finomhengermű egyik sorozatán a leggazdaságosabb alakítható bugatípus hengerlését vezetik be nagyobb mennyiségben. ettől a véghulladék csökkentését várják, s így egy tonna hengerelt készárut tizenkét kilogrammal kevesebb betétanyagból állítanak majd elő. az acélöntődében többszáz ezer forint megtakarításra számíthatnak ebben az évben a tavalyi kísérletezett műanyag magkészítési, az ugynevezett furángyártás eljárás rendszeres alkalmazásától. a feladatok végrehajtására irányító szakembereket, illetve üzemi felelősöket jelölték ki./mti/

--

bb 12. magyar szabadalom a magas hőmérséklet mérésére és szabályozására

i sl/sk szb vg

1966. január 18.

az egyesült izzó két szakembere, dr. neugebauer jeno mérnök és körtvélyassy lászló fizikus érdekes hőelemet talált fel, amely tartósan alkalmas magas, akár 2800 fokos hőmérséklet mérésére, automatika elemként pedig a hőmérséklet szabályozására.

magas hőmérsékletet közismerten két különböző fémzálat tartalmazó szerkezettel, hőelemmel mérnek. a hő hatására a két egymással összehozott szálaban kétféle feszültség lép fel, s e különbség alapján olvasható le a hőmérséklet. 2800 fokon azonban már majdnem minden fém olvad, csak tíz évvel ezelőtt találtak olyan hőelemet, amelynek két fémszála - a wolfram és a réniüm - bírja az ilyen magas hőt is./folyt.köv./

1
9.13/a

- 9 -

mti

bb 12. /magyar szabadalom... 1. folyt./- szb

azóta azt használják kemencék hőmérsékletének mérésére, de hátránya, hogy a nagy melegtől a fémszálak hamar törnek, azokat csupán egyszer-kétszer használhatják. a két magyar feltalálónak éppen ezt a hátrányt sikerült most megszüntetnie azzal, hogy a hőmérőszálakhoz különleges ötvözetet használtak fel. ez az ötvözet hosszú használat esetén sem törik, s például a 2800 fokos hőmérsékleten akár 100-szor is alkalmazni lehet. ezért a találmány nemzetközileg igen jelentős, s a közvetlen gazdasági haszna is nagy, mert a wolfram-rénium hőelemeket eddig darabonként nyolc dollárért vásároltuk nyugati országokból.

az üzemszerű gyártást a szabadalom alapján saját használatra megkezdte az egyesült izzó. a neugebauer-körtvélyassy féle hőelemeket jól fel lehet majd használni 600 foknál magasabb hőmérsékletre melegített izzító kemencék hőmérséklet-szabályozó automatikájaként is. /mti/

bb 13. 2000 helyett 4000 órán át világított a lámpaóriás - az idén már sorozatban készül a jódlámpa

1 sl/sk szb vg

1966. január 18.

az egyesült izzó egyik legkorszerűbb terméke a jódlámpa, amelynek élettartama sokkal hosszabb, energiahasznosítása is jobb, mint a hagyományos izzólámpáké. a lámpát megtöltő hagyományos nemesgáz jódgőzt is tartalmaz, aminek egyik tulajdonsága, hogy az izzószálról kisugárzott apró szemcséket visszavezeti a wolfram-szálra. így az izzószál élettartama meghosszabbodik, s a bura belső oldalán nem rakodnak le, azt nem sötétítik el az apró szemcsék. az új eljárással 1000-, 2000-, 5000-, 10 000 és 20 000 wattos lámpát is elő tudnak állítani.

sok előnye ellenére is mintegy három évig húzódott a gyártás megkezdése. ezt részben helyhiány, másrészt a lámpa-armatúrák gyártásának megoldatlansága okozta. a próbaképpen elkészült 20 000 wattos jódlámpa a garantált 2000 helyett 4000 órán át világított a gyárépület tetején.

a helyhiány most megszűnt, s bár az armatura-gyártás még nem oldódott meg véglegesen, a kisebb sorozat gyártását már megkezdhetik az egyesült izzó. naponta egyelőre 80-100 példány készül, az idén azonban összesen 10 000 - 15 000-et akarnak gyártani. /folyt.köv./

9.20/a^m

- 10 -

mti

M.T.I.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda. Budapest, I. Fém-utca 5-7. Telefon: 159-490, 359-590

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.

mti b e l f ö l d i h i r e k

1966. január 19.

bb. 1. hat évtized alatt 35 000 madarat és vadat preparált az alföld legöregebb vadásza

vid gg/ká/gy/bs

1966. január 19.

a telekgerendáson élő 72 éves nagy lászló, az alföld legöregebb vadásza 12 éves kora óta hódol madártomó szenvedélyének. különösen a vízimadarakat kedveli, ezért legtöbb időt a mocsaras vidékeken, a biharugrai „vadvizországbán”, és a hortobágyon töltötte, ahol a madártani intézet megbízott munkatársaként figyelte a különböző madarak életét. naplója arról tanuskodik, hogy hat évtized alatt 35 000 madarat és vadat preparált. tömött ökörszemeket és tüzeskirálykákat, de preparált hatalmas rétisasokat, fakókeselyűket, 18 kilós bütyköshattyút, 19 kilós tuzok-kakast is. készítményeit a madártani intézetben, vadászlakokban és hazánk számos iskolai szertárában őrzik. legutóbb két ritka madár, a körösladányban ejtett feketefejú szarvasszirály és a pusztatollakán lőtt kistestű reznektuzok tömésével készült el.

a 72 éves vadász ma is kiváló egészségnek örvend. szellemi és fizikai frissességét azzal magyarázza, hogy élete nagy részét a szabadban töltötte./mti/

Laci

..

1
-1-